

ВНЕСОК МАРГАРЕТ МІД У СВІТОВУ НАУКУ

Козир О.А.

Уманський державний педагогічний університет

Американська дослідниця Маргарет Мід була яскравим представником школи «Культура-та-Особистість» і зробила вагомий внесок у вивчення культурного феномена «дитинство», змінивши відношення до відповідного періоду життя як в науковому світі, так і в світі дорослих людей. Маргарет Мід займалася проблемами інкультурації та соціалізації дітей, наважувалася знайти універсальні моделі виховання дітей і молоді, які допоможуть уникнути конфліктів підліткового віку в цивілізованих країнах та одночасно вирішувати проблему жителів Америки. Об'єктом для антропологічного польового дослідження вона обирала населення на острові Самоа, в якості результату планувала перегляд традиційних методів виховання з боку наук педагогіки, психології та соціології, та виявлення універсальних шляхів формування особистості.

Саме Маргарет Мід, зокрема, на багато років вперед визначила особливий інтерес психологічної антропології до дослідження дитинства. Крім того, Маргарет Мід розвивала провідну проблему школи – «культура та особистість» - у трьох напрямках: дослідження проблем соціалізації дітей, культурного смислу сексуальних ролей, соціального та культурного вимірювання особистості.

Завдяки її книгам в суспільній, а не лише в науковій свідомості, етнографія набула важливого значення. Крім високих наукових звань, Мід отримала і суспільне визнання. В 1949 році американські видавці назвали її Видатною Жінкою Року в області науки, в 1956 році – однією з найвидатніших жінок ХХ століття. Маргарет Мід була блискучим і дуже продуктивним вченим. Вона опублікувала 25 книг, сотні статей та була редактором колективних праць.

Основну увагу М.Мід приділяла проблемам соціалізації дітей в різних культурах, причому об'єктом її вивчення були не сучасні, а традиційні суспільства, традиційна, замкнута культура, що збереглася в окремих районах Полінезії та Латинської Америки. В своїх працях "Дорослішання на Самоа" (1928), "Як ростуть на Новій Гвінеї" (1930), "Стать і темперамент в трьох примітивних суспільствах" (1935) Маргарет Мід досліджувала особливості походження вікових криз (перш за все підліткового) в різних соціальних умовах, розвиток статевої ідентифікації у дітей, а також вплив діто-батьківських відношень на інтелект та особистісні якості дитини. Доводячи провідну роль соціокультурних факторів у психічному розвитку дітей, Маргарет Мід показала, що особливості статевого дозрівання, формування структури самосвідомості, самооцінки залежать в першу чергу від культурних традицій певного народу, особливостей виховання і навчання дітей, домінуючого стилю спілкування в сім'ї. Вона ввела в психологію новий термін "інкультурація".

З позицій психоаналітичних орієнтацій досліджувала проблеми культури та особистості в 30-40 - х рр. Особливу увагу приділяла факторам соціалізації та формування типів особистості.

Вона здійснила значний вплив на культурантропологію, етнографію та соціологію. Стимулювала інтерес психологів та психіатрів до проблеми культурантропології.

Внесок М.Мід у розвиток сучасної етнопедагогіки важко переоцінити, адже вона першою здійснила класифікацію типів культур, беручи за основу особливості спадкоємності та виховання в певних суспільствах.

Отже, дослідження М.Мід змусили науковий світ пригадати істину, що співвідношення традицій та новацій в індивідуальній культурі людини суттєво позначається на його взаємовідношеннях з представниками різних поколінь і обов'язково відображається на життєвому устрої його власної сім'ї.